11 pits were found cut into it. One of the cuts was identified as the grave of a male from the 15th–16th centuries. Archaeobotanical analysis resulted in 876 charred plant macrofossils. Test pit 3, located in the centre of the plot, contained a single burial dating to the 15th–16th centuries. Zooarchaeological analysis was performed on 466 whole and partial bones and teeth.

Justina Dobeikienė,
Linas Kvizikevičius,
Aurimas Steponkus

Žygimantų gatvė 12–12A

2023 m. Vilniaus senamiesčio teritorijoje, Žygimantų g. 12–12A sklype, planuojamų naujų pastatų statybų ir inžinerinių tinklų tiesimo vietose, tęsti dar 2018 m. R. Žukovskio pradėti tyrimai. Detaliųjų tyrimų metu ištirta 19 perkasų – 1149,4 m^2 plotas, o žvalgymų metu tirtas 1509,3 m^2 plotas – 8 žvalgymų plotai, 6 tranšėjos ir viena iškasa.

Žygimantų g. 12 sklype 2018 m. archeologinius tyrimus vykdė R. Žukovskis. Jų metu apie 2160 m^2 plote buvo vykdomi detalieji tyrimai. Tyrimų metu buvo atkastos 3 2017 m. nugriautų pastatų pamatinės dalys, iškuopti griuvenomis ir buitinėmis šiukšlėmis užversti rūsiai. Pastatų pamatai datuojami XIX a. II puse–XX a. pradžia, o rūsiai XVIII a. 4 ketvirčiu–XIX a. I puse. Sklypo teritorijoje aptikti XVII–XIX a. archeologiniai radiniai: buitinės keramikos, plokštinių koklių, metalinių dirbinių fragmentai, monetos. Sklypo Š dalyje atkasti akmenų grindinio – „Kiaulių“ skersgatvio fragmentai datuojami XIX a. Virš jų rasti XVII–XIX a. radiniai. Tikėtina, jog iš smulkių akmenų suplūktas grindinys yra R–V kryptimi, nuo Žemutinės pilies Žaliojo tilto link XVII a. ar XVIII a. nutiesto kelio liekanos. Taip pat surasti XVIII a. pastatų fragmentai (*ATL 2018 metais*, 2019, p. 468–475).

Gretimame, Žygimantų g. 13 sklype, tyrimai vyko 2022 ir 2023 m. Jų metu A. Steponkus ir M. Remenčiūtė atliko detaliuosius tyrimus. Jų metu detaliai ištirtas 495 m^2 plotas – 4 perkasos, žvalgymai atlikti 137,4 m^2 plote. Po XIX–XX a. suformuotais griuvenų, pilko grunto sluoksniais atidengti XX a. pradžios, XIX a. II pusės ir XVIII a. pabaigos–XIX a. pradžios datuojamų pastatų ir priestatų pamatinės dalys. Ilgojo pastato viduje (XVIII a. pabaigos–XIX a.), 3 patalpose, užfiksuotos gerai išlikusios įvairios struktūros – keramikos degimo, patalpų šildymo krosnys, patalpų grindys iš plytų ir akmenų, kolonos ir mūrinis kanalas. Greta šio pastato atidengtas XIX a. pradžios „Kiaulių“ skersgatvio grindinys. Po XVIII a. pabaigos–XIX a. pradžios struktūromis surastas XVIII a. II puse datuojamas rūsys su grindimis, XVIII a. medinis pastatas ir XVII a. pabaigos–XVIII a. „Kiaulių“ skersgatvio danga sudaryta iš smulkių akmenukų, griuvenų. Žemiau minėtos dangos surasta pirmoji „Kiaulių“ skersgatvio danga datuojama maždaug XVII a. II puse. Surastos į įžemį įgilintos struktūros – stulpaduobės ir kanalai, kurie susiję su šioje teritorijoje XVI a. pabaigoje–XVII a. I pusėje buvusiu Kiškų, vėliau – Radvilų, sodu. Taip pat surasta pavienė stulpaduobė, kuri datuojama XII a. viduriu (*ATL 2022 metais*, 2023, p. 416–420).

Pagal istorinius ir kartografinius šaltinius žinoma, jog šioje teritorijoje jau 1600 m. buvo įrengtas sodas, kuris priklausė Kiškų giminei. Jis pavaizduotas 1600 m. Vilniaus miesto panoramoje – užima teritoriją nuo tilto (dabar Žaliojo) iki Radvilų rūmų. 1623 m. Jonušas Kiška dalį savo valdos – sodą su labirintu pardavė Radviloms. Apie sodą rašoma, jog jis buvo barokinio stiliaus, geometriškai suplanuotas ir

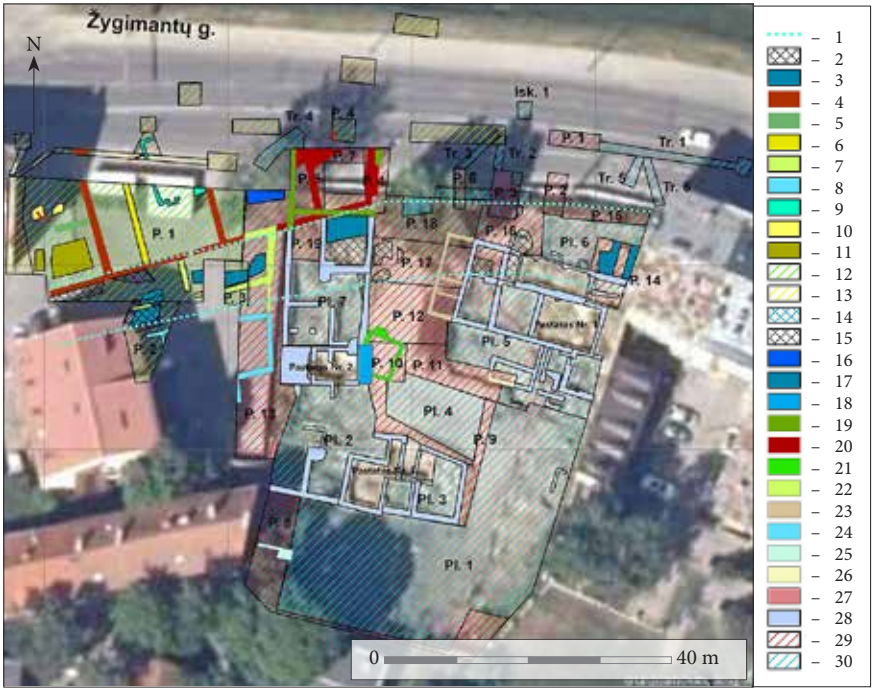

1 pav. Žygimantų g. 12–12A sklype atliktų detaliųjų tyrimų ir Žygimantų g. 13 tyrimų metu atidengtų struktūrų situacijos planas: 1 – preliminari XVII a. pabaigos–XVIII a. skersgatvio vieta; 2– grindinys 4 (Ž13); 3 – grindinys 5 (Ž13); 4 – M1 (Ž13); 5 – M2 (Ž13); 6 – M3 (Ž13); 7 – M4 (Ž13); 8 – M5 (Ž13); 9 – M7 (Ž13); 10 – M9 (Ž13); 11 – rūsio patalpa (Ž13); 12 – 2023 m. M. Remenčiūtės detaliųjų tyrimų vieta; 13 – 2023 m. M. Remenčiūtės žvalgymų vieta; 14 – G1; 15 – G2; 16 – G3; 17 – G4; 18 – rūsio laiptinė; 19 – M2; 20 – M1; 21 – M3; 22 – M4; 23 – M5; 24 – M6; 25 – M7; 26 – M8; 27 – M9; 28 – 2018 m. atidengti mūrai; 29 – detalieji tyrimai; 30 – žvalgymai. A. Steponkaus brėž.

Fig. 1. Area plan of the detailed excavations at 12–12A Žygimantų Street and structures uncovered at 13 Žygimantų Street: 1 – estimated location of the alleyway in the late 17th–18th centuries; 2– pavement 4 (Ž13); 3 – pavement 5 (Ž13); 4 – M1 (Ž13); 5 – M2 (Ž13); 6 – M3 (Ž13); 7 – M4 (Ž13); 8 – M5 (Ž13); 9 – M7 (Ž13); 10 – M9 (Ž13); 11 – cellar (Ž13); 12 – detailed excavations by M. Remenčiūtė in 2023; 13 – survey by M. Remenčiūtė in 2023; 14 – G1; 15 – G2; 16 – G3; 17 – G4; 18 – staircase to the cellar; 19 – M2; 20 – M1; 21 – M3; 22 – M4; 23 – M5; 24 – M6; 25 – M7; 26 – M8; 27 – M9; 28 – masonry structures uncovered in 2018; 29 – detailed excavations; 30 – survey.

padalytas kvartalais. Atskiruose kvartaluose auginti reti augalai, įrengtas labirintas ir buvo pirtis. Vėliau, XVIII a. 4 dešimtmetyje, J. G. M. Fiurstenhofo sudarytame Vilniaus miesto plane šioje teritorijoje pažymėti nedideli mediniai pastatai ir skersgatvis. Vilniaus miesto 1808 m. plane šioje teritorijoje žymimi 4 mediniai pastatai, iš jų du su mūriniais rūsiais ir mūrinis ilgasis pastatas. Prie pastatų pažymėtas „Kiaulių“ skersgatvis. Pagal vėlyvesnius, XIX a. II pusės–XX a. I pusės, Vilniaus miesto planus, teritorija užstatoma tankiau, mažiausiai dar dviem pastatais, o ankstesniuose planuose pažymėti pastatai praplečiami – prie jų pristatomi

nauji korpusai, priestatai. Sklypo R pakraštyje pažymėti pastatai visiškai nugriaunami maždaug XX a. 6 dešimtmetyje. Nuo XVIII a. pabaigos–XIX a. I pusės dabartiniame Žygimantų g. 12–12A sklype stovėję 3 pastatai nugriauti 2017 m.

Sklypo P dalyje (perkasoje 8) iki 0,6–1,1 m gylio – įžemio lygio fiksuoti XIX–XX a. suformuoti tamsiai pilko grunto sluoksniai su šiam laikotarpiui būdingais ir pavieniais XVI–XVIII a. radiniais. Likusioje sklypo dalyje iki 1,3–1,8 m gylio fiksuoti XIX–XX a. suformuoti tamsiai pilko grunto su griuvenomis sluoksniai, kuriuose surasta tam laikotarpiui būdingų radinių.

Sklypo centrinėje dalyje tyrimų metu nuo pat paviršiaus atidengtos ankstesnių tyrimų metu užfiksuotų pastatų 1–3, tačiau iki galo neatidengtų korpusų ir priestatų sienų pamatinės dalys (M2, M5, M7 ir M9) datuojamos XIX a. pabaiga–XX a. I puse. Sklypo V dalyje atidengtos dviejų pastatų pamatinės dalys (M4 ir M6). Jos datuojamos XIX a. II puse–XX a. pradžia. Šių pastatų dalys taip pat buvo atidengtos šalimais, Žygimantų g. 13 sklype, vykdytų tyrimų metu. Sklypo ŠV dalyje aptikta ilgojo pastato (M1) R korpuso dalis – dvi patalpos ir krosnies padas. Jis statytas XVIII a. pabaigoje–XIX a. pradžioje, nugriautas XIX a. viduryje–II pusėje tiesiant Krantinės bulvarą. Svarbu paminėti, jog nustatyta šio pastato R riba. Netoliese šio pastato, sklypo Š zonoje, 2018 m. ir šio sezono tyrimų metu užfiksuoti stipriai apardyti panašiu laikotarpiu (XVIII a. pabaigos–XIX a.) išgrįsto „Kiaulių“ skersgatvio (G2) fragmentai su Š–R ir R–V kryptimis suformuotais latakais. Šis skersgatvis užstatytas ir nebenaudotas pagal paskirtį XIX a. viduryje–II pusėje (1 pav.).

Demontavus pastato 2 pamatinę dalį atidengta rūsio laiptinė. Ji susijusi su teisiškai saugomu rūsiu – tai pirminė, originalioji patekimo į rūsį laiptinė (iš viso aptiktos 3 skirtingų laikotarpių laiptinės). Ji 6 m ilgio ir 1,5 m pločio, išlikusios 5 laiptų pakopos. Rūsio sienoje užfiksuota 1,4 m aukščio ir 1 m pločio užmūryta anga – buvęs įėjimas ir 8 angos, kuriose buvo įstatytos medinės lentos – laiptai. Laiptinės P dalyje iš dalies atidengta 40 cm aukščio ir 70 cm pločio iš plytų suformuota niša. Pagal įėjimo angai užmūryti naudotas plytas nustatyta, kad laiptinė nenaudota pagal paskirtį ir užpilta apie XIX a. I ketvirtį–XIX a. II pusę (2 pav.).

Maždaug XVII a. pabaigoje–XVIII a. sklypo Š zonoje nutiesiama pirmoji vadinamojo „Kiaulių“ skersgatvio danga (G4). Du didesni fragmentai aptikti 2018 m. ir šio sezono tyrimų

2 pav. Rūsio laiptinės vaizdas iš PR.
A. Steponkaus nuotr.

Fig. 2. Staircase to the cellar, viewed from the SE.

3 pav. Pastato-pusrūsio M3 vaizdas iš viršaus (Š). A. Steponkaus nuotr.

Fig. 3. A top-down view of the building/semi-basement M3, viewed from the N.

4 pav. Karūninio koklio vaizdas in situ. A. Steponkaus nuotr.

Fig. 4. A crown stove tile in situ.

metu. Ji sudaryta iš suplūktų, sutankintų smulkių akmenukų ir griuvenų, gyvūnų kaulų. Likusioje zonoje fiksuoti gatvės tiesimo metu supilti sluoksniai. Tyrimų metu nustatyta, jog prieš paklojant gatvę ankstyvesnis žemės paviršius suariamas ir tiesimo metu supilami 20–60 cm storio tamsiai pilko, pilko grunto su smulkiais akmenukais, griuvenomis ir gyvūnų kaulais sluoksniai.

Vertingi archeologiniai sluoksniai – tamsiai pilko, pilko grunto su smulkiais akmenukais, griuvenomis ir degėsiais (datuojami XVII–XVIII a.) ir tam laikotarpiui būdingais radiniais – aptikti nuo 1,2–1,8 m gylio. Po minėtais sluoksniais nuo 1,3–2,2 m gylio aptiktas stipriai apardytas pirminis paviršius – tamsiai rudas, pilkai rudas priesmėlis. Įžemio – rudo ir šviesiai rudo priesmėlio, balkšvo smėlio ir rudo žvyro sluoksnių paviršius atidengtas nuo 1,4–2,4 m gylio.

Centrinėje sklypo dalyje atidengta 7 m ilgio ir 6 m pločio pastato – pusrūsio (M3) dalis su Š dalyje suformuotu įėjimu – laiptine. Pastatas datuojamas XVII a. II puse. Pats pastato vidus užpiltas tamsiai pilku grunto su griuvenomis, moliu sluoksniu, kurį tiriant rasta daug XVI a. pabaiga–XVII a. I puse datuojamų plokštinių, karnizinių, kampinių-nišinių ir frizinių koklių, dengtų žalia glazūra ir dekoruotų augaliniais motyvais, gvazdikais, apkaustų ir medžioklės scenos ornamentais (3 pav.). Taip pat prie pat pastato grindų lygio *in situ* surastas ypatingas,

retas vynuogės kekės formos karūninis koklis datuojamas XVI a. pabaiga–XVII a. pradžia (4 pav.). Sklypo R dalyje visiškai atidengtas dar vienas pastatas – pusrūsis (M8) (didžioji dalis šio pastato atidengta 2018 m. tyrimų metu), datuojamas XVIII a. Pastato liekanos užverstos tamsiai pilku gruntu su akmenimis, griuvenomis ir daugybe gyvūnų kaulų bei XVIII a. datuojamais buitinės keramikos fragmentais.

Įžemio paviršiuje užfiksuota daug – 167 – įgilintų struktūrų. Tyrimų metu nustatyta jų paskirtis – didžiąją dalį sudarė stulpaduobės, ūkinės duobės, medinio drėkinimo kanalų sistemos atkarpos, medinio vandentiekio atkarpos ir laužavietė. Pagal aptiktus radinius ir atliktus ^{14}C tyrimus didžioji dalis struktūrų išskirstytos į 3 laikotarpius: XVI a. pabaiga–XVII a. I pusė, XV a. vidurys ir XII a. pabaiga–XIII a. pradžia. XVI a. pabaigos–XVII a. I pusės įgilintas struktūras sudarė šio sklypo ir gretimo, Žygimantų g. 13 sklypo (žr. p. 415–420), tyrimų metu atidengtos medinio vandentiekio trasų vietos, sodo drėkinimo kanalų sistemos atkarpų su šulinių, statinių vietomis ir stulpaduobės, priskiriamos XVI a. pabaigos–XVII a. I pusės laikotarpiui. Manoma jog minėtos struktūros susijusios su šioje teritorijoje XVI a. pabaigos–XVII a. I pusėje buvusiu Kiškų, vėliau – Radvilų giminės sodu.

Bendrai medinio vandentiekio trasų plotis – 35–40 cm, į įžemį įgilinti 55–65 cm. Šioje teritorijoje patiestos 2 trasos. Viena trasa orientuota ŠR–PV kryptimi, ji prisijungia prie antros atkarpos, orientuotos R–V kryptimi. Užpilde surasto angliuko gauta data – 1452–1634 m. (367± 29) (FTMC–DW26–27) (5 pav.).

Sklypo ŠR dalyje atidengti sodo drėkinimo sistemos kanalų su šulinių, statinių vietomis kontūrai. Bendrai sodo drėkinimo kanalų plotis apima nuo 15 cm iki 50 cm, į įžemį įkasti 60–85 cm. Ties kanalų sankirtomis ir posūkiais suformuotos apskritimo formos dėmės – numa-

5 pav. Vandentiekio atkarpos vaizdas iš R. A. Steponkaus nuotr.

Fig. 5. A section of the water supply network, viewed from the E.

6 pav. Sodo drėkinimo sistemos atkarpos vaizdas iš ŠV. A. Steponkaus nuotr.

Fig. 6. A section of the garden irrigation system, viewed from the NW.

nomų statinių vietos ir stačiakampio formos dėmės – numanomų šulinių vietos. Manoma, jog statinių vietos skirtos vamzdžiams praplauti (kai vamzdžiai užsikemša), o šulinių vietos – vandeniui pasemti (6–8 pav.). Skirtingų atkarpų dalyse surasta nedegusios medienos liekanų, keli XVI a. pabaiga–XVII a. pradžia datuojami puodynių ir koklių fragmentai, keli apkalėliai (kurie galėtų būti datuojami XVII a.) ir smulkių pavienių angliukų. Iš skirtingų atkarpų paimtiems angliukams datuoti gautos labai skirtingos datos: 1470–1637 m. (345±29) (FTMC–DW26–25), 1221–1281 m. (776±29) (FTMC–DW26–21), 1259–1305 m. (719±29) (FTMC–DW26–20). Spėjama, jog iš dviejų paskutinių atkarpų paimti angliukai pateko atsitiktinai ir neparodo tikrojo duobių suformavimo laikotarpio.

Taip pat sklypų teritorijoje atidengta 29 stulpaduobės, kurios pagal struktūrą, skersmenį ir pjūvio vaizdą (nustatytą tipologiją) priskiriamos XVI a. pabaigos–XVII a. I pusės laikotarpiui. Dvi iš šių stulpaduobių datuotos radiokarbono metodu. Gautos datos: 1472–1637 m. (344±28) (FTMC–DW26–23) ir 1457–1635 m. (357±29) (FTMC–DW26–22). Dalis jų suformuotos sistemiškai – sudaro struktūros kontūrą. Struktūros iškastos, suformuotos vidutiniškai maždaug kas apie 11 m. Numanoma, jog stulpaduobės sudarė tvoros, kertančios Žygi-

7 pav. Sodo drėkinimo sistemos atkarpos vaizdas iš Š. A. Steponkaus nuotr.

Fig. 7. A section of the garden irrigation system, viewed from the N.

8 pav. Vandentiekio ir sodo drėkinimo sistemos situacijos planas: 1 – 2023 m. M. Remenčiūtės detaliųjų tyrimų vieta; 2 – 2023 m. M. Remenčiūtės žvalgymų vieta; 3 – detalieji tyrimai; 4 – žvalgymai; 5 – numanomos sodo drėkinimo kanalų sistemos atkarpos; 6 – numanomos medinio vandentiekio trasos vietos; 7 – sodo drėkinimo kanalų sistema; 8 – medinio vandentiekio trasos vieta; 9 – šulinių vietos. A. Steponkaus brėž.

Fig. 8. Water supply and garden irrigation system in plan: 1 – detailed excavations by M. Remenčiūtė in 2023; 2 – survey by M. Remenčiūtė in 2023; 3 – detailed excavations; 4 – survey area; 5 – estimated location of irrigation channels; 6 – estimated location of the wood-lined water supply route; 7 – the location of the garden irrigation system; 8 – the location of the wood-lined water supply route; 9 – wells.

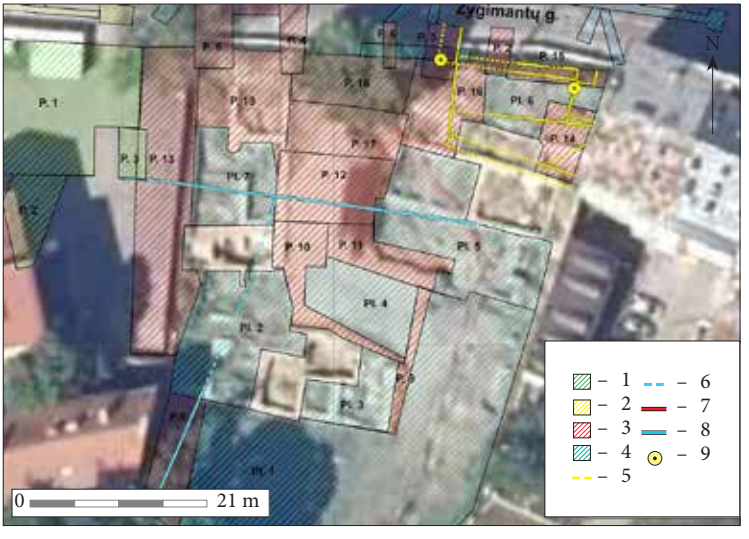

mantų g. 12–12A ir Žygimantų g. 13 sklypus R–V kryptimi, ir vieno atskiro sodo kvartalo kontūrą (9, 10 pav.).

XV a. vidurio struktūras sudarė 15 stulpaduobių, kurios atidengtos išskirtinai sklypo Š dalyje. Viena stulpaduobė datuota radiokarbono metodu. Gauta data – 1400–1450 m. (500±29) (FTMC–DW26–24). Dalis stulpaduobių suformuotos sistemiškai – sudaro struktūros kontūrą. Struktūros suformuotos maždaug kas apie 7,5 m – jos sudarė pailgo stačiakampio formos spėjamo pastato kontūrą (11 pav.). Šalimais šios struktūros surasta XV a. datuojama ūkinė duobė, jos užpilde – šiuo laikotarpiu datuojami puodų fragmentai ir palaidoti žmogaus palaikai, kurie datuoti radiokarbono metodu. Gauta data – 1410–1457 m. (473±29) (FTMC–DW26–29).

Ankstyviausias struktūras sudarė sklypo centrinėje ir R dalyse 32 stulpaduobės. Jos pagal struktūrą, skersmenį ir pjūvio vaizdą (nustatytą tipologiją) priskiriamos XII a. pabaigos–XIII a. pradžios laikotarpiui. Dvi iš šių stulpaduobių datuotos radiokarbono metodu. Gautos datos –

9 pav. XVI a. pabaigos–XVII a. I pusės stulpaduobės pjūvio vaizdas iš P. A. Steponkaus nuotr.

Fig. 9. A cross section of a posthole (late 16th–first half of the 17th century), viewed from the S.

10 pav. XVI a. pabaigos–XVII a. I pusės stulpaduobių (sodo tvoros) situacinis planas: 1 – XVI a. pabaigos–XVII a. I pusės stulpaduobės; 2 – spėjama tvoros vieta; 3 – 2023 m. M. Remenčiūtės detaliųjų tyrimų vieta; 4 – 2023 m. M. Remenčiūtės žvalgymų vieta; 5 – detalieji tyrimai; 6 – žvalgymai. A. Steponkaus brėž.

Fig. 10. Fence postholes from the late 16th–first half of the 17th century in plan: 1 – postholes; 2 – estimated location of a fence; 3 – detailed excavations by M. Remenčiūtė in 2023; 4 – survey by M. Remenčiūtė in 2023; 5 – detailed excavations; 6 – survey area.

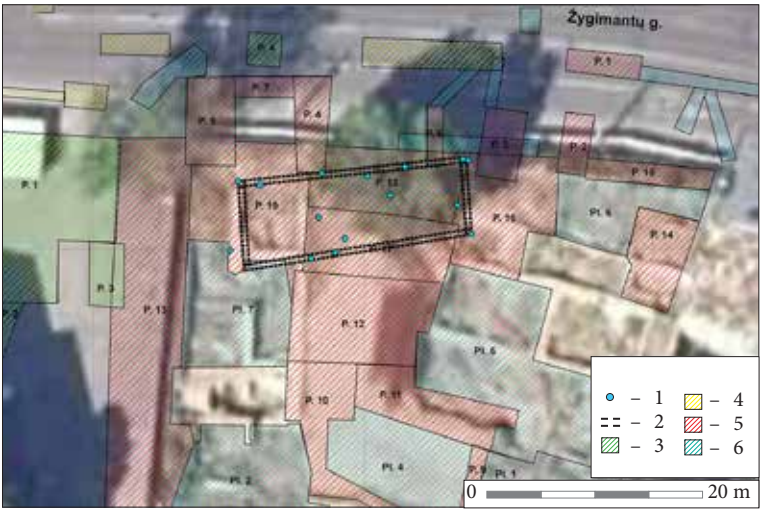

11 pav. XV a. vidurio stulpaduobių situacinis planas: 1 – XV a. vidurio stulpaduobės; 2 – spėjamo pastato kontūras; 3 – 2023 m. M. Remenčiūtės detaliųjų tyrimų vieta; 4 – 2023 m. M. Remenčiūtės žvalgymų vieta; 5 – detalieji tyrimai; 6 – žvalgymai. A. Steponkaus brėž.

Fig. 11. Mid-15th-century postholes in plan: 1 – postholes; 2 – estimated outline of a building; 3 – detailed excavations by M. Remenčiūtė in 2023; 4 – survey by M. Remenčiūtė in 2023; 5 – detailed excavations; 6 – survey area.

1040–1214 m. (910±29) (FTMC–DW26–28) ir 1206–1277 m. (807±29) (FTMC–DW26–19). Dalis struktūrų suformuota sistemiškai – sudaro struktūrų kontūrus. Centrinėje ir R sklypo dalyse atidengtos stulpaduobės sudaro spėjamos tvoros kontūrą. Bent jau centrinėje sklypo dalyje struktūros iškastos, suformuotos tiksliai kas apie 5 m. Numanoma, jog tvora galėjo būti skirta gyvulių ganyklos plotui aptverti. Sklypo PR dalyje atidengtos tankiau suformuotos stulpaduobės – kaip manoma, jos sudaro spėjamo pastato kampo kontūrą (12 pav.). Tyrimų metu šių struktūrų aplinkoje XII–XIII a. datuojamų radinių nesurasta.

Apibendrinant šio sklypo tyrinėjimų rezultatus pažymėtina, kad Vilniaus miesto praeities pažinimo kontekste atskleisti keli esminiai ir reikšmingi faktai: izotopo ^{14}C laboratoriniai tyrimai patvirtino, kad šioje miesto (tuo metu vietovės) dalyje antropogeninė veikla prasidėjo XII a. pabaigoje–XIII a. pradžioje, t. y. apie šimtą metų anksčiau, nei rašytiniuose šaltiniuose pirmą kartą paminėtas Vilniaus miesto vardas. Žvelgiant iš Vilniaus senamiesčio teritorijos archeologinių tyrimų visumos, tai ketvirta Vilniaus vietovė, kurioje užfiksuota tokio laikotarpio žmogaus veikla (kitos – Kreivasis miestas–Kalnų parko teritorija, Vokiečių gatvė ir Aguonų g. 17). Šie 3 neginčytini faktai akivaizdžiai liudija, kad iki oficialaus miesto paminėjimo rašytiniuose šaltiniuose teritorija pradėta apgyvendinti, vyko jos kultūrinimo procesas.

Tyrimų metu surasta datuojamų nuo XV a. iki XVIII a. 3240 buitinės ir statybinės keramikos fragmentų, 430 ypačiųjų radinių ir 5866 gyvūnų kaulų fragmentai. Didžiąją radinių dalį sudarė XVI a. pabaigos–XVII a. I pusės gamybai būdingi kokliai, puošti augaliniais, augaliniais tęstiniais, medžioklės scenų, apkaustų

12 pav. XII a. pabaigos–XIII a. pradžios stulpaduobių situacinis planas: 1 – XII a. pabaigos – XIII a. pradžios stulpaduobės; 2 – spėjamo pastato kontūras; 3 – spėjama tvoros vieta; 4 – 2023 m. M. Remenčiūtės detaliųjų tyrimų vieta; 5 – 2023 m. M. Remenčiūtės žvalgymų vieta; 6 – detalieji tyrimai; 7 – žvalgymai. A. Steponkaus brėž.

Fig. 12. Postholes from the late 12th–early 13th century in plan: 1 – postholes; 2 – estimated outline of a building; 3 – estimated location of a fence; 4 – detailed excavations by M. Remenčiūtė in 2023; 5 – survey by M. Remenčiūtė in 2023; 6 – detailed excavations; 7 – survey area.

13 pav. Tyrimų metu surasti radiniai: 1 – plokštinis koklis su augaliniu tęstiniu ornamentu; 2 – karnizinis koklis su augaliniu ornamentu ir Gozdawa herbu; 3 – frizinis koklis su medžioklės scena; 4 – kampinis nišinis koklis su apkaustų bei augaliniu ornamentu; 5 – Brabanto kunigaikštystės Filipo IV 1656 m. ¼ patagono; 6 – lėkštė; 7 – lėkštė su „IHS“ įrašu. S. Charževskio nuotr.

Fig. 13. A selection of finds: 1 – a flat stove tile with a running plant motif; 2 – a cornice stove tile with a plant motif and a Gozdawa coat of arms; 3 – a frieze stove tile depicting a hunting scene; 4 – a corner-niche stove tile with a rim and a plant motif; 5 – a quarter-patagon of Phillip IV of the Duchy of Brabant, minted in 1656; 6 – a plate; 7 – a plate bearing the inscription IHS.

ornamentais, ir XVII a. pabaiga–XVIII a. datuojami neglazūruoti puodai bei puodynės, dengtos žalia ir ruda glazūromis. Paminėtini retesni radiniai – Brabanto kunigaikštystėje Filipo IV valdymo metu (1656 m.) kaldinta ¼ patagono moneta, XVI a. pabaigos–XVII a. I puse datuojami visiškai išlikę kokliai (13 pav.) ir lėkštės. Visi rasti radiniai, atrinkta zooarcheologinė medžiaga ir ištirti grunto mėginiai perduoti į LNM.

Sklypo teritorijoje *in situ* liko teisiškai saugomų pastatų 1–3 rūsių liekanos – pagal numatytus tvarkybos darbus juos planuojama restauruoti ir konservuoti.

12–12A Žygimantų Street

The investigation at 12–12A Žygimantų Street comprised detailed excavations of 4 trenches covering 1,149.4 m^2 and a survey covering 1,509.3 m^2. Underneath layers of dark grey and brown soil dating to the 19th–20th centuries, the excavations revealed the foundations of buildings and annexes from several periods: the early 20th century; the second half of the 19th century; and the late 18th–early 19th centuries. Two rooms and the base of a stove belonging to an elongated building (late 18th–19th century) were found, and the E edge of this building was identified (Fig. 1). Nearby, fragments of the cobblestone pavement belonging to the Kiaulių (Eng. Pigs') alleyway and dating from the late 18th to the early 19th centuries were uncovered. A staircase to the cellar of a building from the 4th quarter of the 18th century was discovered, as well as a building or semi-basement with a staircase from the second half of the 17th century (Figs. 2, 3), which yielded a large quantity of complete stove tiles from the late 16th to the first half of the 17th century (Figs. 4, 13). In the N part of the plot, a possible earlier location of the Kiaulių alleyway was identified, dating from the late 17th to the 18th century. A large number of features was recorded in the natural layer, namely postholes, storage pits, and sections of water supply and irrigation channels. Research indicates that the sections of water supply and irrigation channels and some of the postholes date from the late 16th to the first half of the 17th century (Figs. 5–10) and are associated with a former garden that was initially owned by the Kiškai Family, then by the Radziwiłł Family from 1623. Some of the other postholes were dated to the mid-15th century and appeared to form the outline of a building (Fig. 11). Finally, the earliest postholes dating to the late 12th–early 13th century likely belonged to a fence and outlined the corner of a building (Fig. 12). The fence could have been used to enclose a livestock pasture.

Monika Dubinskaitė-Šmigelskienė
Ignas Sadauskas,
Ramūnas Šmigelskas,

Žygimantų gatvė 3

2023 m. balandžio–lapkričio mėnesiais atlikti detalieji tyrimai ir žvalgymai sklype Žygimantų g. 3, Vilniuje, Jono Juozapo Tiškevičiaus rūmų (UK 1087) aplinkoje (1 pav.). Tirta vieta patenka į buvusią istorinę Radvilų rezidencijos Puškarnioje ir Vilniaus senojo miesto ir priemiesčių archeologinės vietovės (UK 25504) teritoriją. Aptariamos vietovės išsami istorinių duomenų ir archeologinių tyrimų apžvalga pateikta 2012, 2017–2018, 2019, 2021 bei 2022 m. atliktų tyrimų straipsniuose (*ATL 2012 metais*, 2013, p. 465–472; *ATL 2017 metais*, 2018, p. 231–236; *ATL 2019 metais*, 2020, p. 354–356; *ATL 2021 metais*, 2022, p. 217–223; *ATL 2022 metais*, 2023, p. 420–422).